

پیل : ۱ جلد : ۱
نیشان ، ۱۳۳۰

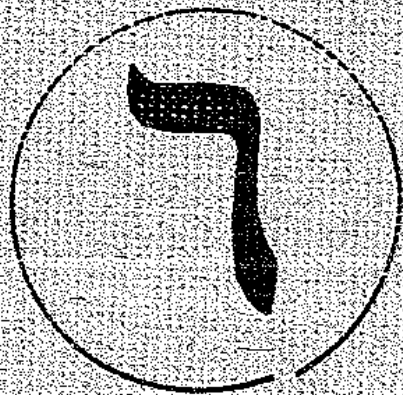
پایا مجموعه سی کی

حالد

ناشری : تورک بیلکی دکنی

آبدہ بر جیقار

مدیر : جلال ساهر

فیثانی : بش غروش

فلسفه و اجتماعیات شعبه‌سی

بیلگی درنکنک فلسفه و اجتماعیات شعبه‌سی ریاسته امراه افندی و کتابته سید هاشم بك انتخاب اولونمشلردر . شعبه ، تشکلی کونندن اعتباراً ایکی مهم مسئله‌ی مذاکرانه موضوع اتخاذ ایتدی .

بونلردن بری شعبه‌نک کندی حیاته عائد ، دیکری بیلگی درنکنک تأسیسنده کی مقصدی استحصاله مدار اولق اوزره درنک خارجده علم وادیسنده ایفا ایده‌جکی خدمته متعلقدر .

شعبه ، فعالیتنی تام و مکمل برصورتده ثمره‌دار ایده‌بیامک ایچین هانکی علومک « فلسفه و اجتماعیات » عنوان عمومیسنه داخل اولدیغنی تثبیت و تعیین ایتمک مجبوری قارشیسنده بولونویوردی . طبیعتیه شعبه‌نک ایلاک مشغله‌سنی کندی حیاته عائد اولان بومسئله تشکیل ایتدی . بوخصوصه مدار اولق وشعبه‌جه مناقشه و تنقید ایدیلک اوزره ضیا بك « فلسفی و اجتماعی بیلکیلرک تقسیمی » عنوانی آلتنده برتبغنامه (Thèse) احضارایله شعبه‌یه تودیع ایتدی . ضیا بك تبغنامه‌سنی فلسفه تاریخنک تدقیق و مشاهد‌سنه استناد ایتدیرمکده‌در . (اساسنده فلسفه‌دورت مسئله‌ایله اشتغال ایتمشدر: ۱ - علم مسئله‌سی ۲ - و اراق مسئله‌سی ۳ - قیمتلرک تقدیری مسئله‌سی ۴ - ادراک مسئله‌سی .

سوقراط زمانندن بری علمک موضوعی عمومیاتدر . أسکی علم بوعومیاتی نوعلرده بولویوردی . ده‌قارتله باش‌لایان یکی علم عمومیاتی قانونلرده آرامغه باشلادی . او‌حاله‌ده أسکی علمک موضوعی « مفهوملر » دی . یکی علمک موضوعی کمیت « دن عبارتدر . چونکه قانونلر کی نسبتلرک یکنسقیسندن باشقابرشی ده‌کلدر .

علمک عمومی و مجرد اولماسنه مقابل و اراق خصوصی و مشخص (Concrêt) در .

او‌حاله‌ده خصوصی و مشخصدن بحث ایتمک اوزره علمدن بوس‌بوتون آیری بر « شعبه معرفت لازم . آریستو بوکا (مابعدالطبیعه) نامنی ویردی . به‌رغسون آریستونک بوتصنیفی قبول ایدیور . (مابعدالطبیعه) بزه واراغک کمیتی ده‌کل کیفیتنی آ‌کلاتمغه چالیشدیغنی کیبی صنعتک غایه‌سی‌ده بزه وارلغی اولدیغنی کیبی تصویر ایتمکدر .

صوك زمانلرده دوركهيام اجتماعيات علمنك قيمتلىر علمندن عبارت اولديغنى ميدانه قويدى . هوفدينغ دينك اجتماعى قيمتلىره حياتك وكائناتك اعماقنده تامللر آرامق احتياجه استناد ايتديكنى ايضاح ايتدى . او حالده يالكلز اخلاقك دهكل، بوتون علوم اجتماعيه نك ودينك قيمتلىر علمى اولديغى آكلاشيلدى . كيفيت (شعور) ايله ، كميت (ذهن) ايله ، قيمت (وجدان) ايله ادراك اولونور . روح بشر بو اوچ دورلو ادراكدن مركبدر . او حالده ادراك مسئلهسى ارلكى اوچ مسئلهيى برلشديرهن برزميندر . روحيات (شعور ، ذهن ، وجدان) ديديكمز اوچ ادراكى برلشديرير . فلسفه ايسه بونلرك معطياتى اولان كيفيت، كميت وقيمتك جانلى برتركيبي ديمك اولان شائيتى تدقيق ايدەر . [ايشته ضيا بلكك تبعنامه سنك خلاصه سى . تبعنامه بو اساسلرك تفصيلاتنى محتويدر . شو اساسلره كوره ضيا بك دورت صنف وجوده كتيريور :

برنجى صنف : منطق : منطقيات الخ

ايكنجى صنف : مابعدالطبيع ، صنعت

اوچنجى صنف : اجتماعيات واجتماعياتك علوم معاونه سى

دوردنجى صنف : روحيات ، فلسفه ، تربيه

تبعنامه شعبه طرفندن آلان مناقشه ايديلمكده در . ختامنده « بيلكى مجموعه سى »

ايله نشر اولونا جقدر .

فلسفه واجتماعيات شعبه سنك مشغله سنه داخل اولان ايكنجى مسئله علومده

تطبيق اولونان اصوله عائددر .

ملكتمزك علمى حياتنده قرون وسطاذهنيتنى آلان برحيات وپايدار ايدهن

سبب Scolasticism ايله Méthode d'autorité اولديغنه شبيه يوقدر .

بونلرك عليهنه برجریان اوياندير مق علم نامنه وطنمزه ايفا ايديله جك اك مهم خدمتدر .

بونى نظردقته آلان شعبه ۱۳۳۰ - ۳۱ سنه تدريسيه سى مبدأندن اعتباراً تجربه

ومشاهده اصوللرينك علومده كى تطبيقاته دائر دارالفنون قونفرانس سالوننده

برديزى (série) قونفرانس ويرمكى تقرر ايتدير مشدر . قونفرانسلر ، متخصصلىرى

طرفندن ترتيب واحضار اولونمقده در .

تورکیات شعبه سی

ابتدا مارتک اون یدیسنده ایلاک اجتماعی عقدا یدن تورکیات شعبه سی نظامنامه موجبجه نجیب عاصم بکی ریاسته و کوپرلی زاده محمد فؤاد بکی کتابته انتخاب ایتدکن صوکر مساعیسنه باشلامش واوزماندن بری هر هفته عقد اجتماع آیه مکده بولونمشدر .

تورکیات شعبه سی، کلیاتنک برنجیسی اولق اوزره، نجیب عاصم بک «هبة الحقایق» نامنده کی أسکی و قیمتدار براویغور متنی حقنده تدقیقاتی نشره قرار ویرمشدر. اونی متعاقب نجیب عاصم و کوپرلی زاده محمد فؤاد بکله طرفندن مشترکاً جمع و ترتیب ایدیش اولان «عثمانلی تورکلرینک خلق ادبیاتی» و آندون طینغیر افندینک «تورک دیلینک صرف تحلیلیسی» نامنده کی اثرلر نشر ایدیه جکدر . شعبه بومقرراتنی أسباب موجبه سیله هیئت ادارهیه عرض ایتمشدر .

تورکیات شعبه سنده بونلردن باشقا اعضا طرفندن احضار ایدیلن برطاقم راپورلرده اوقوناق مداوله افکارده بولونولمشدر . بروسه لی طاهر بک «میسرة العلوم» نامنده أسکی بر صرف کتابی حقنده کی تدقیقی ، نجیب عاصم بک «تاریخ نقطه نظرندن ضرب مثلر من» ، طینغیر افندینک «نه أداتی حقنده تدقیقات» عنوانلی راپورلری آتیده مندر جدر . احمد آغایف بک «شهنامهیه کوره تورانیلر» آق چوره اوغلی یوسف بک «تورکلر و خلافت» حقنده کی تدقیقلری پیدرپی عرض اولونا جقدر . شعبه بونلردن باشقا «آنادولی نك محلی لهجه لری» حقنده تدقیقاتده بولونمقده در .

میسرة العلوم

برغمه لی قدری افندی نامنده برذاتک ۹۳۷ تاریخنده یازارق ابراهیم پاشایه تقدیم ایتدیکی بو اثر اُک أسکی قواعد عثمانیه کتابیدر . کتابیاته دائر آثار قدیمده بوندن هیچ بحث ایدیه دیکی کی خصوصی و رسمی مهم کتبخانه لرده ده

دیگر نسخه‌سنه تصادف ایدیلمه‌سی « قدری برغموی » نك بو اثرینه بویوک برقیمت بخش ایتمکده‌در. لسان و ادبیات تاریخی نقطه‌سندن « میسرة العلوم » ک اهمیت چوق بویوکدر. قواعد عثمانیه کتابی ترتیبی هرکس قرق‌آلی سنه‌ک برشی ظن ایتدکلی حالده، بویله عصر لرجه اول، اسمی مجهول بر ذاتک قواعد لسانک تصنیف وتدوینده کی اهمیت آکلایارق بو ایشه حصر مساعی ایتمه‌سی جداً شایان حیرت وتبجیلدر.

قدری أفندی یاپدیغی ایشک اهمیتنی پک ائی ادراک ایتشددر. مقدمه‌سنده وزیر اعظم ابراهیم پاشا حقنده برچوق مدایحده بولوندقدن صوکرادییورکه: « اصل مرادم سلطانم حضرتلرینه دعاوثنادر. لکن بو دعایه توطئه ایچین دیله‌دم که برعجبجه نسنه اختراع ایلیم که کیمسه‌دخی بومیدانده‌آت صیچرا تمامش اوله. » مؤلف اثر تورکجه قواعدک تدویننه هیچ لزوم کورمه‌یه‌رک صرف ونحوک آنجا ق اجنبی لسانلرده لزومنه قائل اولان معاصر لرندن بو خصوصده پک حقلی اولارق ایریلیور؛ وبو کتابک ترتیبنده نه کیی فائده‌لر کوزه‌تدیکنی شوسوزلرله آکلایور: « ... اونک ایچین تورکی لغتده یازیلدی که بودیل اهلنه فائده ایله‌یه. سائر لغتلی دخی بوکاقیاس ایله یوب آنلره دخی عالم اوله. مرادی بیتن مقدماتی واضح طالبلری تیزجک مراده یتیشدیریر. جمیع عمرنده سعیلر ایدوب اوکره‌مه‌ینلره غایت فایده‌ایلر. مطالعه ایله یوب فایده‌سنک ترتیب آکلایان تصدیق ایله یوب دیرکه بو برحیله‌در، فیلی بر قیل ایله چکر، بویوک طاغلی بو کوسکیله یرندن اویناتیر. زیرا هر طائفه کندی لغتی قاعده‌سن تیز آکلار؛ تا که صوکراد سائر لغتلی کندی لغته قیاس ایدوب سهل زمانده چوق اذعانه یتیشور... » ألمزده موجود اولان نسخه، کتابک نسخه‌اصلیه‌سی اولمایوب استساخ ایدیلشیدر؛ ایکی قسمه تقسیم ایدیلش اولان بونسخه‌نک برنجی قسمی دوقسان دوقوز صحیفه‌دن مرکب اولوب ۹۷۴ ذی‌القعد سنده وسکسان دورت صحیفه‌دن مرکب ایکنجی قسمده ۹۷۶ ربیع‌الاولنک یکرمی بشنده استساخ ایدیلشددر. درست، یا کلیشسز، فقط حسندن تمامیه محروم بریازی ایله یازیلش اولان اثرک مجموعه‌سی اوفاق حجمده یوز سکسان اوچ صحیفه‌دن وهر صحیفه اون ایکی کوچوک سطرده متشکلدر.

عربجه نك قواعدينه تطبيقاً يازيلش اولماسى پك طبيعى بولونان بو اثرابتدا
كله نك تعريف و تقسيميله باشلا يارق افعالى، معلوم و مجهول شكللرينى كوسترد كدن
صوكر ا فعللرك بعضى و جوھنى، اسم زمانى، اسم مكانى، اسم آلتى، اسم
تصغيرى، اسم منسوبى، اسم تفضيلى، فعل تعجبى آكلاتيور؛ وايكنجى
قسمده اسم جنسدن باشلا يارق احوال اسمى، اسم عددلرى، مضمراتى،
ظرفلرى، استفهاملرى، حرفلرى، مضاف و مضاف اليه، فاعل و مفعولى،
حالى، استئنالى، مبتدا و خبرلرى، اسم اشارتى، حرفلرى، كلمات و معانى ي،
اضافتلى خلاصه قواعد نحويه يي تكميل ايدييور. اُك نهايتدهده شاعر
« خيالى » نك بر غزلى آلارق تحميل صرفى و نحو يسنى ياپيور .

ايشته بو مطالعات مختصره دن پك كوزهل آكلاشيلاجنى وجهله بر غمهلى
قدى نك كتابى لسان و ادبيات تاريخى نقطه سندن غايت مهم و هر صورتله شايدان
طبع در . مختلف نسخهلرى اولمادىغى جهتله اثنائى طبعده « تنقيد متون »
اصولنه اتباع ايديله ميه جكسهده ، صحيح و درست بر نسخه اولماسى قيمت
عاميه سنى محافظه يه كفائيت ايده بيلير .

بروسهلى

محمد طاهر

